

KONSPEKT WYKŁADÓW

SCALENIA GRUNTÓW - EFEKTY PRAC SCALENIOWYCH

Zabiegi scaleń gruntów w zakresie merytorycznym obejmują szereg aspektów i zagadnień w efekcie których następują zmiany w strukturze przestrzennej gospodarstw rolnych poprawiając efekty gospodarczo – ekonomiczne. Innym aspektem są efekty środowiskowe i socjalno-społeczne.

Efekty gospodarcze

Cele scalenia zawarte w artykule 1 ustawy o scalaniu i wymianie gruntów zakładają tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu.

Oceny efektów gospodarczych projektu scalenia gruntów uwzględnia następujące kryteria:

1. Projektowanie układów komunikacyjnych wsi w tym nowych i likwidacja zbędnych dróg wiejskich
2. Projektowanie działek dla gospodarstw indywidualnych w tym:
 - a). ocena określanie ekwiwalentów poscaleniowych,
 - b). ocena propozycji kształtowania struktury użytków gruntowych oraz ich zgodności z życzeniami uczestników scalenia,
 - c). ocena średniej liczby działek wydzielonej w poszczególne użytkach rolnych w gospodarstwach,
 - d). ocena kształtu projektowanych działek oraz dostosowania granic do przebiegu dróg i rowów melioracyjnych,
 - e) ocena stopnia uwzględnienia życzeń uczestników scalenia co do lokalizacji nowych gruntów,
 - f). ocena lokalizacji gruntów względem siedlisk w tym określanie współczynnika rozłogu gruntów w gospodarstwie,
 - g) ocena poprawności obliczania potrażeń na drogi i cele użyteczności publicznej,
 - j.) ocena regulacji siedlisk w osiedlach wiejskich.

Efekty środowiskowe

Założenia do projektu scalenia gruntów mogą powodować istotne zmiany w środowisku przyrodniczym. Efektem takich rozwiązań projektowych może być między innymi:

- zmniejszenie różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zmiana lokalnych stosunków wodnych,
- nasilenie procesów erozji gleb.

Intensyfikacja produkcji rolnej zazwyczaj wiąże się z zwiększonym stosowaniem maszyn rolniczych oraz zwiększeniem stosowania dawek nawozów i środków ochrony roślin. Ponieważ zabiegi scalenia gruntów także powodują lepsze warunki gospodarowania w rolnictwie, może być ten proces powiązany ze stratami w środowisku przyrodniczym np. poprzez decyzje o osuszaniu terenów, czy wprowadzeniu układu dróg w aspekcie skrócenia drogi dojazdu do pól, bez analiz czy nie spowoduje to nasilenia procesów erozyjnych.

Pozytywne rozwiązania w aspekcie środowiskowym Założeń do projektu scalenia mogą między innymi:

- przewidywać i rezerwować teren pod pasy zadrzewień i zakrzewień dzieląc wielkie kompleksy uprawowe,
- tworzyć strefy buforowe wzdłuż cieków i wokół zbiorników wodnych,
- wprowadzać zadarnienia jako formę ochrony przed erozją,
- renaturyzować ciek wodne,
- wprowadzać zadrzewienia pasowe wzdłuż dróg lokalnych i obsługi rolniczej pól.

Efekty społeczne- społeczne

Grupa efektów społeczno-społecznych jest zauważana w sferze mentalno-emocjonalnej uczestników scalenia. Sam fakt przeprowadzania zabiegu, który poprzez cykliczne spotkania i udział w pracach rady uczestników scalenia integruje społeczność wiejską już jest czynnikiem umacniającym więzi i identyfikację z miejscem życia i pracy. Poprawa tych warunków w procesie scalenia przyczynia się do wzrostu zadowolenia, a efekty ekonomiczne do stopniowego bogacenia się społeczności wiejskiej.

Proces zagospodarowania poscaleniowego powoduje poprawę infrastruktury głównie poprzez modernizację i budowę nowych dróg, co dla ludności wiejskiej stwarza możliwości

wykorzystywania szerszego asortymentu maszyn rolniczych. Powoduje także łatwiejsze przemieszczanie i komunikowanie się z sąsiadami.

Efekty socjalno-społeczne są odczuwalne już w krótkim czasie po zakończeniu procesu scalenia gruntów.